

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 29.11.2006

Vår ref: 06/228-3 skt

Deres ref: 2006/2706 ki

NOU 2006: 2 Staten og Den norske kirke - Høring

Nidaros Domkirkes restaureringsarbeider NDR har mottatt *Staten og Den norske kirke* (NOU 2006:2) på høring.

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal ivareta et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen (fra 1869) og Erkebispegården (forvaltningsansvaret overført fra forsvaret i 1988) og forestå formidlingen av Domkirkens og Erkebispegårdens historie til allmennheten. Samtidig representerer Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider et særskilt fagmiljø. Virksomheten er i dag et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.

Høringsuttalelse

NDRs mandat gir ikke grunnlag for å gi vurderinger om forholdet mellom kirke og stat. Men NDR vil gjerne gi noen kommentarer til utredningens punkter:

1. Kompetansesenter (kap.8.7)

Utvalget anbefaler at det etableres et kulturminnefaglig kompetansesenter innenfor Den norske kirke. Senteret bør etableres i tilknytning til eksisterende kulturminnefaglige miljøer.

Utvalget skriver i sin utredning:

Kommuner og menigheter har ofte begrenset kunnskap og kompetanse om de bygningsmessige forhold ved de eldste kirkebyggene. Kunnskap og dokumentasjon om den enkelte kirke er i liten grad systematisert og registrert. Over lang tid har det manglet kompetanse til å vurdere og dokumentere kirkebyggets tilstand, samt å utvikle og iverksette systematiske tiltaksplaner for vedlikehold og utbedring. Det er behov for en systematisk og målrettet kompetanseutvikling og vedlikeholdsstrategi for å forebygge fremtidig forfall av kirkene.

NDR vil i den forbindelse påpeke :

- Det er naturlig å bygge på kompetansen til NDR i planleggingen og oppbyggingen av et slikt senter. Da NDR også har ansvar for ikke kirkelige middelalderbygninger i stein, bør NDR fortsatt ha sin rolle som statlig finansiert kompetansesenter for hele landet. NDR kan levere sine tjenester og råd til kirkelige organer og sokn, samt til andre som har ansvar for verneverdige bygninger i stein.
- NDR er av den oppfatning at NDR kan ha en viktig rolle i utvikling av den nødvendige kompetansen og bidra til å få utdannet nye restaureringshåndverkere på høyt nivå i Norge. NDR har i samarbeid med Høgskolen i Sør-Trøndelag, avdeling for teknologi, utviklet en Bachelor i teknisk bygningsvern og restaurering. Studieopplegget bygger på opplæringsplanen til NDR i bygghyttedefagene. Studiet er planlagt å starte høsten 2007.

2. Fredete og verneverdige kirker (kap 8) Økonomiske ordninger (kap 8.3.4)

Utvalget mener det bør vurderes om staten skal overta eierskapet for særskilt verneverdige kirker samt at det opprettes særskilte finansieringsordninger for disse.

- NDR er enig med utvalget i at staten bør overta eierskapet for særskilt verneverdige kirker og vil påpeke at NDR allerede har en viktig rolle i restaureringsarbeid ved verneverdige kirker over hele landet generelt og Nidarosdomen spesielt.
- NDR støtter forslaget om at det etableres særskilte finansieringsordninger for fredete og verneverdige kirker og at det opprettes en særskilt statlig kirkeantikvarisk tikkuddsordning tilsvarende svenske ordninger.
- NDR mener at NDR kan ha en viktig rolle både når det gjelder bistand ved utvikling, rådgiving ved forvaltning og rådgivning ved gjennomføring av en særskilt stønadsordning for fredete og verneverdig kirkelige bygninger av stein.
- NDR kan levere sine tjenester og råd til Kirkelige organer og sokn, samt til andre som har ansvar for verneverdige bygninger i stein.

3. Finansiering (kap 6)

For Nidarosdomen og for Erkebisppegården er det etablert en særskilt finansierings- og forvaltningsordning. Utgiftene til restaurering og antikvarisk vedlikehold, og driftsutgifter som gjelder bruk av Nidarosdomen som kulturminne, bevilges over statsbudsjettet og forvaltes av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR). Driftsutgiftene omfatter ikke menighetsrelaterte utgifter ved den kirkelige bruk, men NDR koordinerer den tekniske driften gjennom en driftsavtale med Kirkelig fellesråd og Nidaros Domkirkes menighet.

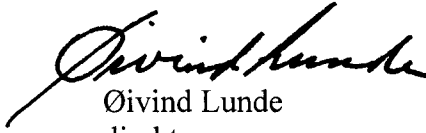
- NDR forutsetter at den statlige finansieringsordning for Nidarosdomen fortsetter, også etter et eventuelt skille mellom stat og kirke.

4. Eiendomsrett (kap 9)

Restaureringen og vedlikeholdet av Nidarosdomen og Erkebisppegården er finansiert av staten.

- NDR er enig i utvalgets konstatering av at eiendomsretten til Nidarosdomen derfor ligger hos staten.

Med vennlig hilsen

Øivind Lunde
direktør

Terje Skjeldam
seniorrådgiver

Vedlegg: 1

Vedlegg til høringsuttalelse fra NDR

Nidaros Domkirkes restaureringsarbeider NDR

Gjenreisningen av Nidarosdomen som ble påbegynt i 1869, ble bygningsmessig avsluttet i 2001. I tillegg til et årlig omfattende kostnadskrevende vedlikehold på en gotisk katedra, er det kommet fram svakheter i de restaurerte delene, spesielt fra slutten av 1800-tallet. Dette vil kreve ekstarordinære tiltak fremover. Det antikvariske vedlikeholdet er derfor krevende og pågår kontinuerlig etter en langsiktig restaureringsplan.

I de senere år har arbeidet med utvendig restaurering av koret i kirken hatt særlig prioritet. Nær halvparten av kapasiteten ved verkstedet, eller omtrent 1 600 dagsverk, ble brukt til dette arbeidet i 2005. NDR har fagkompetansener fordelt på ulike typer håndverk. Foruten steinhoggere, har NDR smie, glass-, murer-, gipsmaker- og snekkerverksted. NDR besitter også fagkompetanse innen arkitektur, arkeologi, kunst og kulturhistorie

Det er økende etterspørsel etter NDRs faglige rådgivning. Ca. 15 pst. av arbeidstiden ved verkstedet i NDR ble i 2005 benyttet til eksterne oppdrag. NDR benyttet 55 årsverk i 2005.

Ved siden av vedlikeholds- og restaureringsoppgavene har NDR et løpende drifts- og forvaltningsansvar for et samlet bygningsareal på nær 16 000 kvm. I dette inngår også oppgaver knyttet til utvikling og formidling av byggverkene som levende kulturminner.

I 2005 var det i underkant av 400 000 besøkende til Nidarosdomen og Museet i Erkebispegården.

Det forventes at det nye besøkscenteret og Riksregalieutstillingen vil gi noe høyere besøkstall i årene som kommer.

NDR er underlagt Kultur- og kirkedepartementet, kirkeavdelingen. NDR fikk fra 2004 et eget styre der biskopen har fast plass sammen med en ansatterrepresentant fra NDR, 3 styremedlemmer oppnevnes av departementet.

Hovedformålet med NDRs virksomhet er å bevare, utvikle og formidle Nidaros domkirke og Erkebispegården som levende kulturminne og kirkelig byggverk.

Det er i tillegg 3 delmål som er styrende for NDRs realisering av hovedmålet:

1. NDR skal ivareta hovedmålet gjennom et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, basert på forskning og anerkjente konserveringsmetoder, og gjennom en effektiv organisasjon med høy faglig kompetans
2. NDR skal forestå formidling av bygningenes historie
3. NDR skal videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein